

ПАРХОМІВКА — село Богодухівського (до липня 2020 — Краснокутського) району Харківської області. У червні 2020 Пархомівську сільську раду (з селами Гаркавець, Павлівка та Степове) зараховано до Краснокутської селищної громади. П. знаходиться поблизу межі з Полтавською та Сумською областями (найближчими селами є відповідно Сидоряче Полтавського р-ну та Бугрувате Охтирського р-ну); неподалік витоку р. [Котельва](#) (притока [Ворскли](#), басейн [Дніпра](#)), за 115 км від обласного центру, 51 км від м. Богодухів і 14 км від с-ща Краснокутськ. Площа 10,7 км². За переписом населення 2001, проживали 3679 осіб; на початку 2024 — 2915 осіб; переважно українці. У П. та її околицях обстежено 14 курганів 3 тис. до н. е. — 1 тис. н. е., поселення Пархомівка-1 (черняхівська культура), Пархомівка-2 (скіфський час, черняхівська культура), Пархомівка-3 (зрубна культурна спільність), Пархомівка-4 (скіфський час, зрубна культурна спільність).

Засноване в середині 17 ст. козацькими родинами з Правобережної України. За народними переказами, назва походить від імені старшини Пархоменка. 1688 згадується як хутір Охтирського слобідського краю, що разом з орними землями і сіножатями належав охтирському полковнику І. Перехрестову. 1704 місцевих селян перевели до розряду державних. На той час тут проживали 1782 особи. 1765—80, 1797—1835 — у складі Слобідсько-Української губ., 1780—97 — Харківського намісництва, 1835—1925 — Харківської губ.; 1780—1923 — Богодухівського пов. 1769 царським указом П. подаровано генерал-поручнику Охтирського полку І. Подгорічані. 1780 він звів тут палац (нині пам'ятка архітектури місцевого значення; 1955 в ньому відкрито *Пархомівський історико-художній музей*), а 1808 його дружина — нову цегляну церкву Покрови Богородиці (в стилі класицизму, архітектор П. Ярославський; нині пам'ятка архітектури національного значення). На початку 19 ст. мешкали понад 2,3 тис., 1864 — 2209 осіб. 1812 село відійшло у спадок І. Вукотичу. Тривалий час було центром Пархомівської волості (до 1923). У 1860-х рр. працювали винокурний, пивоварний, цегельний та селітряний заводи. 1868 відкрито приходську, 1883 — 5-класну земську школи. 1872 І.

Харитоненко заснував цукровий завод, який працює донині. За Всеросійським переписом 1897, проживали 3743 особи. Під час воєнних дій 1918—20 влада неодноразово змінювалася. У квітні— листопаді 1923 — у складі Богодухівської, від листопада 1923 до червня 1925 — Охтирської, від червня 1925 до липня 1930 — Харківської округ; від 1932 — Харківської обл.; 1923—2020 — Краснокутського, від 2020 — Богодухівського р-нів. Жителі потерпали від голодомору 1932—33, зазнали сталінських репресій. Від 9 жовтня 1941 до кінця серпня 1943 — під німецькою окупацією. Діяло підпілля. Під час визволення села відзначився Герой Радянського Союзу [Л. Полов](#). У 3-х братських могилах поховані 788 воїнів-визволителів, зокрема й Герої Радянського Союзу [О. Майоров](#), [Т. Несговоров](#), [І. Нестеров](#).

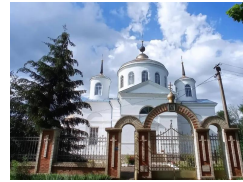
До села вела вузькоколійна залізниця Губарівка-П. (демонтована 2003). На Котельві створено кілька загат. Окрім цукрового заводу, функціонують сільськогосподарські підприємства «Пархомівське» та «Славутич», де вирощують зернові культури, розводять велику рогату худобу та свиней. Є ліцей, дитсадок; Будинок культури, бібліотека; медичний заклад. 1998 створений вокальний колектив «Слобожаночка», який 2014 отримав звання народного. Діють православна та протестантська (християн віри євангельської) громади. Серед видатних уродженців — авіаконструктор [С. Гризодубов](#), поет, живописець [І. Малиш](#), громадсько-політичний і церковний діяч, журналіст [К. Даниленко](#), учасник 2-ї світової війни, Герой Радянського Союзу [М. Ахтирченко](#). У П. кілька років жив і навчався живописець, теоретик мистецтва [К. Малевич](#). Із селом пов'язані життя та діяльність [А. Луньова](#) та [О. Павлової](#).

Рекомендована література

1. Гребінник Ю. Л. Пархомівка: історія та особистості: Істор.-краєзн. нарис. К., 2008;
2. Китченко Є. А., Перепелиця Н. П. Стежками Краснокутської землі: Турист.- краєзн. посіб. Краснокутськ, 2016.

[Н. П. Сіліна](#)

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Пархомівка / Н. П. Сіліна // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2025. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-891676>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).